

Název: Priming a stereotypy

Autor posudku: Jana Krčová

Předložená studie je zaměřena na psychologický fenomén priming a vliv vybraných sociálních stereotypů aktivovaných jeho mechanismem na výkon ve znalostním testu.

Oceňuji na první pohled patrnou strukturu textu dle modelu IMRAD, což usnadňuje orientaci v celém článku. Celkově forma, zahrnující i gramatické a stylistické dovednosti a práci s citacemi, je na velmi dobré úrovni. Za velký klad považuji podrobný a pečlivý popis metod sběru dat a průběhu samotného experimentu a taktéž zamyšlení nad možnými úskalími. Autor uvažuje nad případnými rušivými vlivy v podobě intervenujících proměnných a uvádí také způsoby, jak tyto nežádoucí proměnné eliminovat. Z úvodní části je patrné, že autor je velmi dobře seznámen s výzkumy v oblasti primingu. Autor také nezapomněl na etický aspekt experimentu a uvádí, jak se s ním vypořádal. Podložení teorie odbornými zdroji hodnotím pozitivně, avšak i tak mám právě k teoretickému rámci několik výhrad.

Úvod je rozsáhlý, je zde sice dostatečně vysvětlen mechanismus primingu, ale na mnohých místech až příliš detailně, případně chybí souvislosti. Vzhledem k zasazení cizího experimentu do českého prostředí by bylo vhodné také uvést, zda již někdo nějaký podobný výzkum zde provedl, či nikoliv. Některé pasáže jsou vzhledem k tematice studie zcela zbytečné (např. informace o syntaktickém, sémantickém a afektivním primingu, experiment Bargha, Chena a Burrowse). Teoretický úvod v této podobě je chaotický a nevyplývá z něj výzkumný záměr.

Velkým nedostatkem studie je absence výzkumné otázky a především pak hypotéz/y pro testování. Autor uvádí jen cíl, a to zopakovat nizozemské experimenty s určitými změnami (reálné podmínky, testování konkrétních znalostí). Dále se dozvídáme, že cílem toho nového přístupu je zjistit, zda je efekt zjištěný citovanými autory dostatečně silný a robustní, což by bylo vhodnější jako jasný cíl výzkumu (který lze pak i následně potvrdit/vyvrátit). Pro tyto potřeby by také bylo vhodné detailněji přiblížit původní experiment (jaká byla velikost vzorku, byli zkoumanými osobami také vysokoškoláci a studenti psychologie, jaký byl jejich věk?). Dále část věnovaná cílům

výzkumu zahrnuje i informace, které by bylo vhodné uvést spíše v metodologické části. Je zde zmíněna také focus group, ale chybí upřesnění, zda svým složením odpovídala zkoumanému vzorku.

U popisu souboru chybí zdůvodnění, proč byl výzkum proveden právě na studentech a není také jasné, podle jakého pravidla byli studenti vybíráni. Nepřesně působí informace o věku studentů. Autor uvádí, že se věk pohyboval v rozmezí 20–22 let, avšak dále zmiňuje, že nebyl zjišťován u všech osob (je to tak nadbytečná informace, se kterou ani dále nepracoval). Dále je uvedeno, jak probíhalo vyvolání efektu primingu. Není však jasné, na základě čeho byla zvolena tato konkrétní metoda (souvislost s nizozemským experimentem?) a proč byla časová dotace na priming právě 7 minut. Toto upřesnění a zdůvodnění chybí i u popisu znalostního testu. Obecně chybí také definice závislé a nezávislé proměnné a také není zřejmé, jak bude s daty nakládáno.

Výsledky jsou předloženy jako nesignifikantní, avšak další komentář působí dojmem, že se autor snažil nějaký účinek stereotypu najít tzv. „za každou cenu“. Ze vzorku si zvolil další vybranou skupinu (s ohledem na míru přípravy), u které zmiňuje mírnou signifikanci. Nutno ale podotknout, že pokud by vzpomínaná míra přípravy měla ve výzkumu sehrávat nějakou roli, bylo nutné si to uvědomit již před experimentem, aby to bylo možné zohlednit.

I přes výše uvedené je diskuze uvedena tak, jako by výsledky byly signifikantní. Autor zde zmiňuje zjištěný účinek stereotypu na výkon v testu, ale už nevysvětluje, že se tak stalo pouze u specifické skupiny, kterou si sám zvolil při analýze dat. Dále zde teoreticky vysvětluje vztah mezi účinkem primingu a stereotypy s ohledem na jím získaná data, což je v kontextu získaných výsledků irelevantní. Některé zde uvedené informace by svou povahou měly patřit spíše do úvodu. Chybí detailnější srovnání s původním nizozemským experimentem. Autor sice zmiňuje určité limity svého výzkumu, vzhledem k výsledkům by však bylo vhodné je více rozvést. Postrádám zde také konkrétnější návrhy a náměty na budoucí zkoumání této problematiky. Oceňuji zmínku o možné aplikaci mechanismů, kterými se výzkum zabýval.

Celkově hodnotím studii jako průměrnou. Autor získal oporu svého experimentu v již provedeném výzkumu, ale zapomněl na mnohé podstatné detaily, které celkový dojem v konečném výsledku zbytečně sráží.

Hodnocení:

Silné stránky

- Obsáhlé teoretické ukotvení fenoménu primingu a podložení odbornými zdroji (s malou výtkou ohledně nadbytečnosti některých souvislostí)
- Struktura výsledného článku dle zásad IMRAD
- Důsledný popis postupu výzkumu/průběhu experimentu
- Zamyšlení nad možnými intervenujícími proměnnými a vysvětlení úskalí

Slabé stránky

- Absence hypotéz/y
  - Chybí bližší popis původního nizozemského výzkumu
  - Chybí zdůvodnění volby vzorku pro výzkum
  - Autor se snaží ve výsledcích najít signifikantní rozdíl – při analýze vybírá podskupinu, která nebyla původně avizována
  - Neuvedení statistických ukazatelů
  - Práce s výsledky v diskuzi – byť jsou nesignifikantní, autor s nimi nakládá naopak
  - Diskuze v obecné rovině, bez jasného závěru
  - Absence námětu na další výzkumu v dané problematice
-

Otázky pro autora studie

1. Jak byste formuloval/a hypotézy?
2. Jak byl vybrán vzorek pro výzkum?
3. Proč nebylo možné provést kontrolní výzkum s podmínkou žádného primingu?
4. Jak se v otázce výběru vzorku a metod sběru dat lišil původní experiment od toho vašeho?
5. Jakým směrem by se dle vás mělo ubírat další zkoumání této problematiky?